

deū. Vide qđ dicā: Laudas deū (vbi grā) vt tibi det āplā pecuniā. Si haberes aliū de amplā pecuniā nō a deo: nunqđ laudas deū. Si ḡ ppter pecuniā laudas deū: nō volūtariē sacrificas deo: s̄ ex necessitate sacrificas: qz pter illū nescio quid aliud amas. Inde dictū ē: Volūtariē sacrificabo tibi. Contemne oīa: ipm attende: et hec q̄ dedit ppter dantē bōa sunt. Nā dat pro: sus: dat ista tpalia. Et q̄busdā bono eorū: et q̄busdā malo eorū: s̄m altitudinē et p̄fūditatez iudiciorū suorū. In quoz iudiciorum abyssō expauit aplūs dicēs: **Q**ualtudo diuitiaz sapie et scie dei: q̄ incōphensibilia sūt iudicia eius: et inuestigabiles vie ipius. Quis enim inuestigabit vias eius: aut q̄s comprehendit consilia eius: **M**ouit qñ det: cui det: qñ auferat: et cui auferat. **P**ete tu in h̄ tpe: qđ tibi psit in posterum: pete qđ te adiuuet in eternū. **I**pm autē gratis dilige: Quia meli⁹ ab eo nō inuenis qđ det: q̄ seipm. Aut si inuenis meli⁹: h̄ pete. **V**olūtariē sacrificabo tibi. Quare voluntarie: Quia gratis. **Q**uid ē gratis. **E**t cōfitebor nomī tuo dñe qm̄ bonū est. **N**ihil aliud nisi qz bonū ē. **N**ūqđ ait: cōfitebor noi tuo dñe: qz das mihi aux et argētum: qz das mihi fructuosa p̄dia: quia das mihi latas diuitias: amplā pecuniā: excellentissimā dignitatē. **N**ō. **S**z qđ: Quia bonū ē. **M**eli⁹ nihil inuenio q̄ nomē tuū: **I**ō p̄fitebor noi tuo dñe qz bonū ē. **Q**uā ex oī tribulatioē eruiisti me. **I**ō intellexi qz bonū est nomē tuū. **N**ā si h̄ possem añ tribulatioēs cognoscere: forte mihi necessarie nō fuissent. Sed adhibita est tribulatio ad admonitioēz: admonitio facta est ad tuā laudatioēz. **N**ō enī intelligerē vbi essem: nisi de infirmitate mea admonit⁹ esse. **E**t oībus ḡ tribulatioēz eripuisti me. **E**t sup inimicos meos respexit ocul⁹ meus. **S**up illos zipheos respexit ocul⁹ me⁹. **F**lorē q̄ppe illoz transij altitudie cordis: et pueniēs inde ad te: respexi sup illos: et vidi qz oīs caro fenū et oīs claritas hoīs sicut flos feni: sicut quodam loco dicitur: **V**idi impiū superaltari et eleuari sicut cedros libani: transij: et ecce nō erat. **Q**uare nō erat: Quia transisti. **Q**uid est qz transisti: Quia nō sine causa sursū cor habuisti: qz non in terra vbi putresceres remansisti. qz leuasti aiām tuā ad deū: et transcendisti cedros libani: et de illa celsitudine attēdisti: et ecce nō erat: et q̄sisti eū: et nō est inuentus

locus ei⁹. **N**ā labor nō est añ te: qz transisti in sanctuariū dei: et intellexisti i nouissima. Sic et h̄ ita pcludit. **E**t sup inimicos meos respexit oculus me⁹. **H**oc ḡ agite fr̄es cuz animis v̄ris: erigite corda vestra: expolite aciē mētis v̄re: discite gratis diligere deū: discite p̄ns p̄tēnere seculū: discite voluntarie sacrificare hostiā laudis: vt transcēdētes florem feni: respiciatis sup inimicos vestros. **E**xPLICIT Tractatus de ps. LIII.

Incipit Tractatus de ps. LIII. **P**salmi hui⁹ titulus est. **I**n finē in hymnis intellectus ipsi dauid.

Quis sit finis cōmemoram⁹ qz notis. **F**inis enī legis ch̄rist⁹ est ad iusticiā oī credēti. **I**ntētio enī dirigitur i finē: dirigat in xpm. **Q**uare finis dicitur: **Q**uā q̄cqd agim⁹ ad illū referim⁹: et cū ad eū puenerim⁹: vltra qđ queram⁹ nō habebimus. **D**icit enī finis q̄ p̄sumit: et dicit finis qui p̄ficit. **A**lter q̄ppe intelligim⁹ cum audim⁹. **F**init⁹ est cibus q̄ manducabat: et alit intelligimus cū audimus: finita est vestis q̄ terebat. **I**n vtroqz audim⁹ finituz ē: sed cibus vt iā nō esset: vestis vt p̄fecta esset. **F**inis ḡ n̄ p̄fectio n̄ra esse debz: p̄fectio n̄ra ch̄rist⁹. **I**n illo enī p̄ficimur: qz ip̄sius capitis mēbra sum⁹. **E**t dictus ē finis legis: qz sine illo nēo p̄ficit legē. **C**ū ḡ auditis i psalmis: **I**n finez. multi enī psalmi ita scripti sunt: non sit via cogitatio in cōsumptionē s̄ in p̄summatioēz. **I**n hymnis i laudib⁹. **S**ive enī tribulemur et angustiemur: siue letemur et exultem⁹: ille laudād⁹ ē: q̄ et i tribulatioēz erudit: et i leticia p̄solat nos. **L**aus enī dei a corde et ore ch̄ristiani recedere nō debz. nō vt laudet i p̄speris: et maledicat in aduersis: s̄ quemadmoduz psalmus ille p̄scribit. **B**enedicā dñm in omī tpe sp̄ laus ei⁹ in ore meo. **B**audes: aḡsce patrem blandientē. tribularis: agnosce p̄rem emendatē. **S**ive blādiat siue emēdet: cuz erudit cui parat hereditatē. **Q**uid ē ḡ intellectus ipsi dauid: **E**rat qđē dauid vt nouimus p̄pha sctūs: rex isrl: filius iesse: s̄ qz ex eius semie veit ad salutē n̄ram s̄m carnem dñs **J**esus x̄ps: sepe illo noīe iesse figurat: et dauid p̄ ch̄risto in figura ponit p̄p̄ originem carnis ip̄i. **N**ā s̄m aliqd fili⁹ ē **B**audid: s̄m aliqd dñs ē **D**audid. fili⁹ **B**audid s̄m carnē: dñs **B**audid s̄m diuinitatē. **S**i enī p̄ ip̄m facta sunt oīa: p̄ ip̄m et ip̄e **D**audid fact⁹ ē: ex cui⁹ semie veit ad hoīes. **P**roinde cū interrogassz dñs iudeos: cui⁹ esse filiū ch̄ri

Alia lra
teripuiti

Alia lra
desperit

Itu esse diceret: responderunt: David. Vidit eos remansisse in carne: et amisisse divinitate: et corrigat eos quod sit deo proposita. Quod ergo ipse David in spiritu dicit cum domino: Dixit dominus domino meo sede ad dexteram meam: quod ad usque ponam inimicos tuos sub pedibus tuis: Si ergo ille in spiritu dicit cum domino: quod filius eius est: Questionem propositam: non filium negavit. Audistis dominum: dicite quod filius sit. Audistis filium dicite quod dominus sit. Hanc questionem solvit fides catholica. Quod dominus: Quia in principio erat verbum: verbum erat apud deum et deus erat verbum. Quod filius: Quia verbum caro factum est et habitavit in nobis. Quia ergo David in figura christus est: christus autem ut sepe commemoramus caritati videtur: et caput et corpus est: nec nos a christo alienos dicere debemus: cuius membra sumus: nec nos quasi alteri computare: quia erunt duo in carne una. Sacramentum hoc magnum est ait apostolus. Ego autem dico in christo et in ecclesia. Quia ergo totus christus caput et corpus est: cum audimus: intellectus ipsi David: intelligamus et nos in David. Intelligamus membra christi: et in membris suis intelligamus christum: et membra christi intelligamus in christo: quia caput et membra unus christus. Caput in celo erat et dicebat: quod me persequeris: Nos cum illo in celo per spem: ipse nobiscum in terra per caritatem. Ergo intellectus ipsi David. Admoneamur cum audimus et intelligat ecclesia: pertinet enim ad nos magis cura intelligendi: in quo malo nunc sumus: et de quo malo ut liberemur optamus: reminiscetes orationis dominice: ubi in fine dicimus: libera nos a malo. In multis ergo tribulationibus huius seculi plagitur aliquid psalmus iste de intellectu. Ille cum isto non plorat quod non habet intellectum. Porro autem carissimi memisse debemus ad imaginem dei nos esse factos: nec alibi quam in ipso intellectu. Nam in multis rebus a bestis sepamur. Ubi autem homo ad imaginem dei factum se novit: ibi aliquid in se agnoscit amplius esse quam datum est pecoribus. Consideratis vero omnibus rebus quibus habet homo: invenit se eo proprie discretum a pecore: quod ipse habeat intellectum. Ubi quidam continentur in se: quod proprium et principium a peccatore acceperunt: increpat ipse peccator dicens: Nolite fieri sicut equus et mulus quibus non est intellectus. Et alio loco dicit: Homo in honore positus. In quo honore: nisi quia factus ad imaginem dei: Ergo in honore positus non intellexit ait: Compatus est iumentis: sensatis: et simul factus est illis. Agnoscamus ergo honorem nostrum et intelligamus. Si intelligimus vide-

mus non esse istam regionem gaudendi si gemendi: non iam exultandi si adhuc plangendi. Sed et si exultatio quaedam habitat in cordibus nostris: nondum est in re: sed in spe. Ex promissione letamur. quia scimus non nos fallere promittentem. Ubi quod attinet ad presentis temporis: in quo malo: in quibus angustiis sumus audite: et si via istam tenetis: quod auditis in vobis agnoscite. Quisquis enim nondum tenet iter pietatis: miratur: quia talia gemunt membra David. Non enim videt in se ista: quod diu et in se ista non videt: nondum est ibi. Non sentit quod corpus sentit: quia propter corpus est: in corpore et sentiet. Dicat ergo et audiamus: audiamus et dicamus.

Expositio psalmi.

Exaudi deus deprecationem meam et ne despereris prece mea intende mihi et exaudi me. Sat agentis solliciti in tribulatione positi verba sunt haec. Orat multa patiens: de malo liberi desiderans: superest ut audiamus in quo malo sit: et cum dicere cepit: agnoscamus ibi nos esse: ut communicata tribulatione communi gamus orationem. **C**ontristatus est in exercitatione mea et turbatus suis. Ubi tristatus: ubi turbatus. In exercitatione mea inquit. Homines malos quos patitur commemoratur est: eademque passionem maiorum hominum exercitationem suam dixit. Ne putetis gratis esse malos in hoc mundo: et nihil boni de illis agere deum. Quis malus aut ideo vivit ut corrigatur: aut ideo vivit ut per illum bonus exerceatur. Utinam ergo quod nos modo exercent pervertant et nobiscum exerceant: tamen quod diu ita sunt ut exerceant non eos oderimus: quia in eo quod malus est quos eorum utrumque visum sine per seueratur sit ignoramus. et plerumque cum tibi videris odisse inimicum frater: odisti et nescis. Diabolus et angeli eius in scripturis sanctis manifestati sunt nobis: quia ad ignem eternum sunt destinati: ipsorum tantum desperanda est correctio: contra quos habemus occultam luctam. Ad quam luctam nos armat apostolus dicens: Non est nobis colluctatio adversus carnem et sanguinem: id est non adversus homines quos videtis: sed adversus principes et potestates et rectores mundi tenebrarum harum. Ne forte cum dixisset: mundi: intelligeres demones esse rectores celi et terre. Mundi dixit tenebrarum harum. Mundi dixit amato mundi. Mundi dixit ipsorum et iniquorum: mundi dixit de quo dicit evangelium: Et mundus enim non cognovit. Si enim mundus non cognovit lucem: quia lux in tenebris lucet: et tenebre eam non comprehenderunt: et ipse tenebre quod non com-

Alia interpretatio
tozationem
t deprecationem

prehenderūt lucē p̄sentem: mūdi noiē ap-
pellant: hāz tenebrarū sunt illi rectores.
De ip̄is ḡ rectorib⁹ habemus determinatā
scripturarū sententiā: qđ omnino inderē-
ditus alicuius eorū sperandus nō est. **A**t
vero de ip̄is tenebris q̄rū illi rectores sunt
nō sum⁹ certi: ne forte qđ erant tenebre fiāt
lux. **F**idelibus ḡppe iam factis dicit ap̄ls:
Fuistis aliqñ tenebre: nūc autē lux in dño:
tenebre in vobis: lux in dño. **E**rgo fratres
omēs mali: cum mali sunt exercēt bonos.
Ecce enim breuiter audite et intelligite.
Si bonus es: inimicū nō habebis nisi ma-
lum. **P**orro tibi ea regula bonitatis p̄fixa
est: vt imiteris bonitatē p̄ris tui qđ facit
solē suū oriri sup bonos et malos: et pluit sup iu-
stos et iniustos. **N**eq̄ enim tu habes inimicū
et deus nō h̄z: **T**u qđem eū habes inimicū
qđ tecū creatus est: ille vō eū quez creauit.
Inimicos ḡ dei malos et iniq̄s sepe in scri-
pturis legim⁹: et parcat eis ille qđ nō h̄z qđ ei
putet inimicus: cui oīs inimicus ingratus
est. **A**b illo enim h̄z: qđ qđ boni h̄z. **A**b ip̄o
enim habet misericordiam: qđ qđ est etiā vñ tri-
bulatur. **A**d hoc enim tribulatur ne super-
biat: ad hoc tribulatur vt humil⁹ agnoscat
excellsum. **T**u ḡ inimico tuo quē intolera-
biliter pateris qđ p̄stitisti: **S**i ille eū habet
inimicū qđ ei tanta p̄stitit: et facit solem suū
oriri sup bonos et malos: et pluit super iu-
stos et iniustos: tu qđ nec solē potes oriri fa-
cere nec sup terras pluere: aliqđ vnū sua-
re inimico nō potes: vt sit tibi pax in terra
homī bone volūtatis: **E**rgo qm̄ h̄ tibi di-
lectiōis regula figit vt imitās patrem dili-
gas inimicū. **D**iligite enī inq̄t inimicos ve-
stros. **I**n h̄ p̄cepto quō exerceris si nul-
lum inimicū pateris: **C**lides ḡ p̄desse ti-
bi aliqđ: et qđ deus parcat mal⁹ p̄sit tibi ad
habendā misericordiam: qz et tu fortez si bonus
es: ex malo fact⁹ es bon⁹: et si deus nō par-
ceret mal⁹: nec tu qđ gr̄as ageres appareres.
Parcat ḡ alijs qđ pepcit et tibi. **N**ō enim cū
trāsieris intercludēda est via pietatis. **C**ū
ḡ iste orat positus inf̄ malos quoz inimici
t̄is exercebat: **Q**uid ait: **C**ōtristat⁹ sū i ex-
ercitatiōe mea: et turbatus suz. **C**ū exten-
dit dilectiōz: vt diligat inimicos: affectus
est tedio multoz inimicit̄is: multozum ra-
bie circūlatrat⁹: et qđaz hūana infirmitate
succubuit. **C**ludit se iā incipe penetrari ma-
le p̄suasiōe diabolica: vt odiū induat ad-
uersuz inimicos: reluctās odio vt p̄ficeret
ip̄am dilectiōez: in ip̄a puḡ et lucta turbat⁹

est. **E**t enim vox ē et in alio psalmo. **T**ur-
batus est p̄ ira oculus meus. **E**t qđ ibi seq̄-
tur: **I**nueteraui in oib⁹ inimicis meis. **D**e-
lut in tēpestate et fluctib⁹ mergi cepat sicut
Petrus. **I**lle enī calcat fluct⁹ hui⁹ seculi qđ
diligat inimicos. **C**hristus in mari ambula-
bat intrepidus: cuius omnino de corde au-
ferri nō poterat inimici dilectio: qđ pendēs
in cruce dicebat: **N**ō ignosce ill⁹ qz nesciūt
qđ faciūt. **E**t **P**etr⁹ voluit ambulare: ille
tāq̄ caput: **P**etr⁹ tāq̄ corp⁹: qz sup hanc
petrā inq̄t edificabo eccl̄az meā. **I**ustus ē
ābulare: et ābulabat gr̄a iubēt: nō virib⁹ su-
is. **S**z cū videret vētū validū timuit: et mer-
gi cepat: turbat⁹ i exercitatiōe sua. **A** quo
vēto valido: **A** voce inimici: et a tri-
bulatiōe peccatoris. **E**rgo quō ille
clamauit in fluctib⁹ dñe pereō: salua me:
tal⁹ et hui⁹ vox p̄cessit: **E**raudi deus dep̄ca-
tionem meā: et ne despereris p̄cē meā: intē
de mihi et exaudi me. **Q**uare: **Q**uid enim
pateris: **Q**uid gemis: **C**ōtristat⁹ suz in ex-
ercitatiōe mea. **E**xerceri me qđē inf̄ malos
posuisti: s̄ nimis exurrexerūt supra vires
meas. **T**raquila turbatū: manus extende
mergētī. **C**ōtristat⁹ sum i exercitatiōe mea:
et turbatus sum a voce inimici et a tribu-
latiōe peccatoris. **Q**m̄ declinauerūt
in me inq̄tates: et in ira ad umbra-
bant me. **A**udist⁹ fluct⁹ et vētos tāq̄ hu-
miliato insultabāt: et ille orabat. **E**ndiq̄ il-
li strepitu insultatiōis seuiebāt: at ille intus
inuocabat quē nō videbāt. **C**ū aliqđ tale
patit⁹ christianus: nō debet facile velut ire
in eū a quo patit⁹: et velle ventū vincere. **S**z
quertere se ad oratiōz ne amittat dilectiōz.
Neq̄ enī timendū ē: ne aliqđ faciat hō ini-
micus. **Q**uid enī facturus est: **A**ltra ma-
la dicturus: opprobria iaculaturus: in con-
uitijs seuiturus. **S**ed qđ tibi: **G**audete in-
q̄t et exultate: qm̄ merces v̄ra maḡ ē in cel.
Ille in terra gemitat quicia: tu in celo lu-
cra. **S**ed seuat ampli⁹: possit et aliqđ am-
plius: quid te securus: cui dictū est: **N**oli
te timere eos qđ corpus occidūt: aiām autē
nō possunt occidere. **Q**uid est ḡ timēdū:
Qm̄ pateris inimicū: ne turbet in te dile-
ctio qz diligis inimicū. **E**t enī inimicus il-
le hō: caro et sanguis: qđ videt i te appetit.
Alius autē inimicus occult⁹ rector harum
tenebrarū: quas tu pateris in carne et san-
guine: aliter occultum tuū petit: thesauros
tuos interiores dep̄dari: et vastare molit⁹.
Buos ḡ inimicos cōstitue tibi añ oculos:

Alia lra
t̄ molesti erant
mibi

vnū aptuz z alterz occultū. Aptuz: hoies. occultū: diabolum. **H**ō ille b̄ est qđ tu fm naturā humanā: fm fidem aut z dilectōez nondū qđ tu: s̄ poterit esse qđ tu. Cum ergo sunt duo: vnū vide: alterz itellige. vnū dilige: alterū caue. Namq; z inimicus ille quē vides: b̄ in te vult humiliare vnde vicif. Verbi grā: Si diuinijs tuis vicif: pau perem te vult facere. si honore tuo vicif: humilē te vult facere. si viribus tuis vinci tur: debilē te vult facere. Ea ḡ attēdit in te vel deijcere vel auferre q̄bus vicif: z ille occultus inimicus illō tibi vult tollere vsū vicif. **H**ō enī hoīem vincis hūana felici tate: diabolu aut vincis inimici dilectōe. Quō ḡ hō ambit auferre tibi z detrūcare: aut auertere felicitatē q̄ vicif: sic z diabo lus hoīem vult vincere auferēdo vnde vi citur. Sed cura in corde suare inimici di lectionē: q̄ diabolu vincis. Seuiat homo q̄tum pōt: auferat q̄cquid pōt: si diligitur apte seuiens: vict⁹ est occulte seuiens. At iste pturbatus z tristatus orabat tāq; tur bato p̄ ira oculo suo. Ira vō fies si fuerit i ueterata: iam odiū est. Ira turbat oculos: odiū extinguit. Ira festuca est: odium tra bes est. Aliqñ odisti z corripuisti irascen tem: in te est odiū: in illo ira quez corripis. Merito tibi dī: **H**icē p̄mū trabez de oculo tuo. z sic videbis eijcere festucā de oculo fratris tui. Nā vt noueritis q̄tū interit inter irā z odiū: quotidie hoies irascuntur filijs suis: date q̄ oderint filios suos. Con turbat⁹ iste orabat z tristatus luctans ad uersus oīa oīm conuincatorū: non vt ali quem eorū cōuitio referēdo vinceret: sed ne aliquē eorū odisset. Hinc orat: hinc pe tit. A voce inimici z a voce peccatoris: quā declinauerit in me iniquitates: z in ira adum brabāt me. **C**or meū cōtristatū ē in me. Hoc est illud alibi dictū: Turbatus est p̄ ira oculus me⁹. Et si oculus turbatur qđ sequit: **E**t timor mortis cecidit sup̄ me. Vita n̄ra dilectio. Si vita dile ctio: mors odiū est. Cū cepit hō timere ne oderit quē diligebat: mortē timet: z acro rem mortē z interiorē mortē q̄ occidit ani ma non corpus. Attēdebas hoīem seuien tē in te: qđ erat factur⁹ q̄ quē tibi securitatē tu⁹ dñs dederat dicēs: Nolite timere eos q̄ corpus occidit. Ille seuiēdo corpus oc cidit: tu odio habēdo aiām occidisti: z ille corpus alienū: tu aiām tuā. Metus ergo mortis cecidit sup̄ me. **T**imor et tre

mor venerūt sup̄ me: z cōtererunt me tenebre. **E**t dixi. Qui odit fratē suū in tenebris est vsq; adhuc. Si dilectio lumen est: odiū tenebre. Et qđ sibi ait in il la infirmitate posu⁹: z in illa exercitatione pturbatus: **Q**uis dabit mihi pēnas sicut colūbe: z volabor z requiescā. Aut mortē optabat: aut solitudinē deside rabat. Qđ diu inq̄t: id mecum agit: id mi bi p̄cipit: vt inimicos diligā: conuicia isto rum crebescētia z adumbrātia cōmouent oculū meū: pturbāt lumen meū: appetunt cor meū: interficiūt animā meā: vellem vt abirem si infirmus sum: ne manēdo augeā tur pctā pctis: Aut certe separi paululum a genere hūano: nō patiat vulnus meum crebras plagas: vt sanatū exercitatiōi red datur. **F**it h̄ fies: z surgit plerūq; in aimo sui dei desiderū solitudis: nō ob aliud nī si ppter turbā tribulationū z scandalozū: z dicit: **Q**uis mihi dabit pēnas: Quidet se sine pēnis: an poti⁹ ligatis pēnis si desunt dent: si ligate sunt soluant: qz etiā q̄ soluit pēnas aut: aut dat aut reddit illi pēnas su as. **H**ō enī habebat eas tāq; suas q̄b⁹ vo lare nō poterat. Ligate pēne onus faciūt. **Q**uis inq̄t dabit mihi pēnas sicut colūbe: z volabo z req̄scā: Requiescet. **U**bi: **B**u os dixit s̄sus h̄ eē: aut sicut ait ap̄ls: dissol ui z esse cū chusto: mltō enī magl optimū. **E**tenī z ip̄e q̄uis fortis: q̄uis magnus: q̄ uis corde robustissim⁹: q̄uis in chusto mi les inuict⁹ in exercitatiōe sua: q̄tū legim⁹ cōturbat⁹ est z ait: **B**e cetero nēo mihi mo lestus sit. **T**āq; diceret de illo psalmo: **T**e dium detinuit me a peccatorib⁹ dereliquē tibis legē tuā. **L**onaf ergo hō plerūq; cor rigere hoies distortos: prauos: ptinentes qđem ad curā suā: s̄ in q̄b⁹ deficiat omnis hūana industria z vigilātia: corrigere non pōt: pati necesse ē. **E**t q̄ corrigi nō pōt tu⁹ est: aut p̄sortio generis hūani: aut plerūq; ecclesiastica cōmunionē p̄uict⁹. **I**nt⁹ ē: qđ fa cies: **Q**uo ibis: **Q**uo te sepabis vt ista nō patiar: **S**z adesto: loq̄re: exhortare: blādi re: minare: corripe. **F**eci oīa: q̄cqd virium habui: impēdi z exp̄si: nihil me video pro fecisse. **Q**uis opa insumata est: dolor re mansit: **Q**uō ergo req̄scet cor meū a tali bus: nisi vt dicā. **Q**uis dabit mihi pennas sicut colūbe: **E**t tñ nō sic coruo. **C**olūba a molestijs q̄rit auolatiōz: s̄ nō amittit dile ctionē. **C**olūba enī p̄ signo dilectiōis po nitur: z in ea gemitus amat. **N**ihil tā amī

Alia lra
tconturbatum

Alia lra
tformido

cum gemitibus quasi columba: die noctuque gemit: tanquam hic posita ubi gemitum est. Quid ergo dicit iste dilector? **L**ouicia hominum ferre non possum: stridit: rabie feruntur: accenditur iracundia: in ira adumbrabant me: **P**rodesse illi non possum: utinam requiescam alicubi ab eis sepatus corpe non amore: ne in me perturbet ipsa dilectio. **V**erbis meis et collocutione, prodesse non possum: orando pro eis forsitan prodero. **S**icut ista homines: sed plerumque ita ligantur ut volare non possunt. **F**orte enim non ligantur visco sed ligantur officio. **S**i autem ligantur cura et officio: et deserere non possunt dicant: **O**ptabam dissolui et esse cum christo: **M**ulto enim magis optimum manere in carne necessarium propter vos. **C**olumba delicata religata affectu non cupiditate: volare non poterat propter implendum officium: non propter paruum meritum: **T**amen desiderium in corde necesse est ut sit: nec patitur hoc desiderium nisi quod ceperit ambulare angustam illam viam: ut nouerit quod non desunt ecclesie persecutiones etiam in hoc tempore: quando tranquillitas videtur ecclesie: ab his quidem persecutionibus quasi martyres nostri passi sunt: non autem desunt persecutiones: quod verum est illud: **O**mnis qui voluit pie viuere in christo: persecutionem patietur. **N**on pateris persecutionem: non vis pie viuere in christo. **T**his probare verum esse quod dictum est: **I**ncipe viuere in christo. **Q**uid est pie viuere in christo: **U**t pertineat ad viscera tua quod ait apostolus: **Q**uis infirmus et ego non infirmior: **Q**uis scandalizatur et ego non vror: **A**liorum infirmitates: aliorum scandala: persecutiones illi fuerunt. **N**am quid ergo desunt hoc tempore: **P**lures abundant illis quae ea curant. **E**t plerumque videtur de longinquo homo et dicitur bene est illi. **E**t ille quod dicit: **A**ut sua gustat et aliena non potest: aut apud se quod gustet non habet: et alteri gustatum imo deuoranti non compatitur. **I**ncipiat ergo pie viuere in christo: et probet quod dicitur: incipit desiderare pennas: elongare fugere et manere in deserto. **U**nde enim putatis fratres seruis dei impleta esse delecta: si bene illis esset inter homines: recederent ab hominibus: **E**t tamen quid faciunt et ipsi: **E**cce elongant fugientes: manent in deserto. **S**ed nunquam singulatim tenent eos charitas: ut cum multis maneant: **E**t de ipsis multis existunt quae exerceant: quod in omni congregatione multitudinis necesse est ut inueniatur mali. **D**eus enim qui nouit exercendos nos miscet nobis et non perseueraturos: aut certe ita simulatos: ut nec in-

choauerint in quo perseuerare deberent. **N**ouit enim necessarium esse nobis ut feramus malos: et proficiat quod boni sumus. **V**iligamus inimicos: corripimus: castigamus: et excommunicamus cum dilectione: a nobis etiam sepemus. **V**idete enim quid dicat apostolus. **S**i quis autem non obaudit verbo nostro per epistolas: hunc notate: et nolite commisceri cum eo. **S**ed ne surriperet tibi ex hoc iracundia et turbaret oculum tuum: non inquit ut inimicum eum existimetis. sed corripite ut fratrem: ut erubescat. **A** quo indixit separationem: non precidit dilectionem. **V**ixit ille oculus: viuit vita tua. **E**st enim amissa dilectio: mors tua est. **H**anc ille amittere timuit qui dixit: **M**ortuus mortui cecidit super me. **I**taque ne amittam dilectionis vitam. quis dabit mihi pennas sicut columbe: et volabo et requiescam: **Q**uo iturus es: **Q**uo volaturus: **U**bi requietur? **E**cce elongaui fugiens et mansi in deserto. **I**n quo deserto? **U**bi cumque fueris congregabunt se ceteri. **D**esertum tecum petent: affectabunt vitam tuam: tu repellere non potes societatem fratrum. **D**iscentur tibi etiam mali: adhuc tibi exercitatio debetur. **E**cce elongaui fugiens et mansi in deserto. **I**n quo deserto? **S**i forte in conscientia quo nullus hominum intrat: ubi nemo tecum est: ubi tu et deus es. **N**am si in deserto in aliquo loco es: quid facies de congregantibus se? **N**on enim a genere humano separatus esse poteris. **Q**ui diu in hominibus viuis. **A**tende potius consolatorem illum dominum et regem imperatorem et creatorem nostrum: creatum esse etiam inter nos: **A**tende quia duodecim suis miscuit unum quem pateretur: dicit: **E**cce elongaui fugiens et mansi in deserto. **F**orte iste ut dixi fugerit ad conscientiam suam: ibi aliquantum desertum inuenit ubi requiesceret. **S**ed illa dilectio conturbat eum. **S**olus erat in conscientia: sed non solus in caritate. **I**ntus consolabatur conscientia: sed forinsecus tribulationes non relinquebant. **I**taque in se quietos ex alijs pendens cum conturbaret ad hoc quid ait: **E**xpectabam eum qui me saluum faceret: **A** pusillo animo et tempestate. **A**dare est: tempestas est: nihil tibi restat nisi exclamare: domine pro eo. **P**orrigat manum ille qui fluctus calcat intrepidus: subleuet trepidationem

Alia lra
solitudine

Alia lra.
t fecit
t pusillanimita
te spūs

tuaz: firmet in se securitate tuā: alloquat te
 intus et dicat tibi: me attende quod ptuleris:
Fratre malū forte pateris: aut inimicū fo-
 rinsecus pateris: quos nō passus suz: Fre-
 mebat forinsecus iudei: intrinsec⁹ discipu-
 lus tradebat. **S**icut ḡ tēpestas: s; ille saluos
 facit a pusillanimitate et tempestate. **F**orte
 nauis tua iō turbat: qz ille in te dormit. **S**e-
 uiebat mare: turbabat nauicula in q̄ disci-
 puli nauigabant: christus autē dormiebat.
Tandē aliqñ visuz est ill: qz inter illos dor-
 miebat ventoz ipator et creator. **A**ccesserūt
 et extrauerūt christū: impauit vētis: et fa-
 cta est trāquillitas magna. **M**erito ḡ for-
 te turbet cor tuū: qz excidit tibi in quē cre-
 dideris. **I**ntolerabilis pateris: qz nō venit
 tibi in mentē qd p te ptulerit christus. **S**i i-
 mentē non veit tibi christus: dormit. **E**xi-
 ta christū: recole fidē. **T**unc enī in te dor-
 mit christus: si verū illū filiū dei abnegas
 eē: si oblit⁹ fuerit passionis christi. **T**ūc i te
 vigilat christ⁹: si memineris passionū christi.
Cū autē pleno corde intuit⁹ fueris qd il-
 le fuerit passus: nōne equo aīo et tu tolera-
 bis: et fortassis gaudes qz inuētus es i ali-
 qua similitudine passionū regis tui. **C**um
 ḡ ista cogitās solari et gaudere cepis: ille
 surrexit: ille vētis impauit: ideo facta ē trā-
 quillitas. **E**xpectabā eū q me saluuz face-
 ret a pusillanimitate et tēpestate. **S**ub-
 merge dñe: diuide linguas eoz. **A**tten-
 dit tribulātes se: et optauit hoc: non
 de ira fratres. **Q**ui se male extulerūt: expe-
 dit eis vt submerganf. **Q**ui male conspira-
 uerūt: expedit eis vt lingue eoz diuidant:
 ad bonū cōsentiāt: et cōcordēt lingue eoz.
Si autē in idipm aduersum me susurrabāt
 ait: **O**ēs inimici mei pdāt in idipm in ma-
 lo. **D**iuident lingue eoz: nō sibi p̄sentāt.
Submerge dñe et diuide liguas eoz. **S**ub-
 merge. **Q**uare: **Q**uia se extulerūt. **D**iuide:
Quare: **Q**uia in malū p̄spirauerūt. **T**urri
 illā recordare supboz factaz post diluuiū.
Quid dixerūt supbi: **N**e peam⁹ diluuiū:
 faciam⁹ altā turri. **S**upbia se munitos esse
 arbitrabanf. **E**xtruxerūt altā turri: et dñs
 diuisit linguas eoz. **T**ūc se ceperūt nō in-
 telligere: hinc facta ē origo linguaz mltarum.
Antea enī vna ligua erat: s; vna lin-
 gua p̄cordib⁹ p̄derat: vna ligua hūilibus
 p̄derat. **A**t vbi illa collectio in p̄spiratiōz
 supbie p̄cipitata ē: pepcit ill⁹ de⁹ vt diuide-
 ret linguas eoz: ne se itelligēdo p̄nciosā fa-
 cerēt vnitatē. **P**er supbos homies diuise

Alia lra.
 p̄cipita

sunt lingue: p̄ hūiles ap̄los p̄gregate sunt.
Spūs supbie disp̄sit linguas: spūs sanct⁹
 p̄gregauit linguas. **Q**ñ enī spūs sanct⁹ ve-
 nit sup discipulos: oīm liguis locuti sunt.
 ab omnibus intellecti sunt: lingue disperse
 in vnū p̄gregate sūt. **E**rgo si adhuc seuiūt
 et gentiles sunt: expedit eis diuisas h̄re lin-
 guas. **V**olūt vnā linguā: veniāt ad eccle-
 siā: qz et in diuersitate linguaz carnis: vna
 est lingua in fide cordis. **S**ubmerge domi-
 ne: diuide linguas eoz. **Q**ñ vidi iniqui-
 tatem et cōtradictiōes in ciuitate.
Merito iste defctū q̄rebat: qñ vidit iniqui-
 tatem et cōdictiōz in ciuitate. **E**st qdā ciuitas
 turbulēta: ipa erat q̄ turri edificauerat: ipa
 p̄fusa ē et appellata babilonia. **I**pa p̄ inu-
 merabiles gētes disp̄sa: inde p̄gregatur ec-
 clesia in defctū bone p̄scie. **V**idit enī p̄tra-
 dictiōz i ciuitate: **C**hrist⁹ venit. **Q**uis christi
 f⁹: **C**ōtradictiō. **E**t filius dei. **H**z filiū de⁹:
Cōtradictiō. **N**at⁹ ē de v̄gine: passus: resur-
 rexit. **E**t vñ h̄ fieri p̄ōt: **C**ōtradictiō. **A**tten-
 dis saltē gl̄az crucis ipius: iā in frōte regū
 crux illa fixa ē: cui inimici insultauerūt: ef-
 fectu proba vtutē: domuit orbē non ferro
 sed ligno. **L**ignū crucis p̄tumelijs dignuz
 visum est inimicis: et añ ipm lignū stantes
 caput agitabāt: et dicebāt. **S**i fili⁹ dei ē: de-
 scendat de cruce. **E**xtebat ille man⁹ su-
 as ad pplm nō credentē et cōdicentē. **S**i enī
 iust⁹ est q̄ ex fide viuūt: iniquus est q̄ nō ha-
 bet fidē. **Q**z ḡ hic ait. iniquitatem: p̄fidia itel-
 lige. **V**idebat ergo dñs in ciuitate iniqui-
 tatem et cōdictionem: et extēdebat man⁹ suas
 ad pplm non credentē et cōdicentē. et tamen
 et ipos expectabat dicēs. **P**as ignosce ill:
 qz nesciūt qd faciūt. **A**dhuc sane relique
 seuiūt illi⁹ ciuitatis: adhuc cōdicūt de fron-
 tibus oīm. **A**dō extendit man⁹ ad reliq̄as
 non credētes et cōdicentes. **Q**ñ vidi iniqui-
 tatem et cōdictionē in ciuitate. **V**ie ac
 nocte circūdabit eā sup muros ei⁹
 iniquitas et labor. **S**up muros ei⁹: super
 munimēta ei⁹: tenens q̄si capita eius: nobi-
 les eius. **I**lle nobilis si christianus effz. ne-
 mo remaneret paganus. **P**lerūqz dicunt
 homines: nemo remaneret paganus si ille
 esset christianus. **P**lerūqz dicunt homi-
 nes et ille si fieret christianus: quis rema-
 neret paganus: **Q**uod ergo nondum fuit
 christiani: quasi muri sunt ciuitatis illi⁹ nō
 credentis et contradicentis. **Q**diu isti mu-
 ri stabunt: **N**on semper stabunt. **C**ir-
 cuit arca muros hiericho: veniet tempus

septio arce circuitu vt oēs muri ciuitatē nō credentis ⁊ dīcentis cadāt. Qd̄ donec si at turbat iste in exercitatioe sua: ⁊ pferens reliq̄as p̄tradicientiū. optat pēnas auolationis: optat requiē deserti: imo duret inf̄ p̄tradicentes: perferat minas: bibat op̄ p̄bria: expectet q̄ eū saluū faciet a pusillanimitate ⁊ tēpestare. Intueat caput exēpluz vite sue: trāquillef̄ in spe ⁊ si turbatur in re. Sic ac nocte circūdabit eā sup̄ muros ei⁹ iniquitatē labor. **In medio eius ⁊ iniusticia.** Et ideo labor ibi: q̄ iniquitas ibi: q̄ iniusticia ibi: ideo labor ibi. S; audiāt ex tēdētis man⁹. Venite ad me oēs q̄ laboratis. vos clamatis: vos dīcitis: vos conuiciami: Ille ecōtra. venite ad me oēs q̄ laboratis in sup̄bia v̄ra: ⁊ req̄escitis in hūilitate mea. **Discite a me inq̄: q̄ mitis sum ⁊ hūilis corde: ⁊ inuenietis req̄em aīnab⁹ v̄ris.** Un̄ enī illi laborāt: nisi q̄ nō sūt mites ⁊ hūiles corde: **Be⁹ humil fact⁹ ē: erubescat hō esse sup̄b⁹.** **Non defecit de plateis eius vsura ⁊ dolus.** Usuraz dolus nō abscondunt saltē q̄ mala sunt: s; publice seuiūt. Etenī q̄ in domo aliqd̄ male facit: v̄l de malo suo erubescat: in plateis ei⁹ vsura ⁊ dolus. Fenus ⁊ p̄fessionez h̄z: fen⁹ etiaz ars vocat: corp⁹ dicat: corp⁹ q̄si necessariū ciuitati: ⁊ de p̄fessione sua vectigal impedit. Usq̄ adeo i platea ē: qd̄ saltē abscondendū erat. Est ⁊ alia vsura peior: q̄ nō dimittis qd̄ tibi debet: ⁊ turbat oculus in illo vsu orōnis: **Dimitte nobis debita n̄ra.** Quid enī ibi factur⁹ es: q̄n̄ oratur⁹ ⁊ ad ip̄m vsū ventur⁹? **Uerbū otumeliosum: au disti: vis erigere damnatōis suppli cium: Uel tantū erige c̄tū dedisti feneratori. In iuriarū pugno p̄cussus es: interfectionē q̄rif. Usura mala: q̄ itur⁹ es i orōne: Si reliq̄ris orationē: q̄ circuitur⁹ ad d̄m: Ecce dicet: **Pat̄ noster q̄ es in cel: sanctificetur nomē tuū: adueniat regnū: fiat volūtas tua sicut in celo ⁊ in fra. Bices: **Pa nē n̄m quotidianū da nob̄ hodie: venies ad dimitte nobis debita n̄ra: sicut ⁊ nos dimittimus debitoribus n̄ris. Uel in ciuitate illa mala abundēt vsure iste: nō intrēt parietes istos: vbi pecc̄ tundit. Quid facies q̄ ibi tu ⁊ ille vsus i medio estis: Preces tibi cōposuit celestis iurispitus. Qui nouerat qd̄ ibi ageret ait tibi: alit̄ nō impetrabis. Amē enī dico vobis: q̄ si dimiseritis hoib⁹ pecc̄a dimittent vobis. Si aut̄ nō dimiserit̄ pecc̄ata hoib⁹: neq̄ pat̄ v̄r dimittet vob. Quis******

h̄ dicit: **Qui scit qd̄ ibi agat qd̄ tu astans petis. Uide qd̄ voluit esse ip̄e aduocatus tu⁹: ip̄e iurispit⁹ tu⁹: ip̄e assessor patr̄. ip̄e iudex tu⁹ dixit: alit̄ n̄ accipies. Quid factur⁹ es: **Nō acceptur⁹ si n̄ dicitur⁹: n̄ acceptur⁹: si falluz dicitur⁹. Ergo aut factur⁹ ⁊ dicitur⁹: aut qd̄ petis nō p̄meritur⁹: q̄ q̄ h̄ non faciūt: in vsuris ill̄ sunt mal. Sunt ibi illi q̄ adhuc idola aut adorāt aut q̄runt: noli tu plebs dei: noli tu plebs christi: noli tu corpus illi⁹ capit̄. Attēde vinculū pac̄ tue: attēde p̄missum vite tue. Quid enī tibi p̄dest: q̄ exigis iniurias q̄s p̄tulisti: Ultio te reficit: Ergo de malo alieno gaudebis: **Passus es malū: ignosce ne duo sūt: ⁊ nō deficiat de plateis eius vsura ⁊ dolus. Nō ergo tu querebas solitudinē ⁊ pēnas ideo murmuras s; h̄. Ferre non potes cōtradictionem ⁊ iniquitatem ciuitatis huius: requiesce in his q̄ tecum intus sunt: ⁊ noli q̄rere solitudinem. Audi de ip̄is quid dicat. **Qm̄ si inimic⁹ exprobrasset mihi. Et qd̄em sup̄ius cōturbatus erat i exercitacione sua a voce inimici ⁊ a tribulatione peccatoris: forte in illa ciuitate pos̄t sup̄bia: illa erigēte turri s; mersa erat: vt diuiserent eorū lingue. Attēde intus qd̄ gemat: p̄pter picula a falsis fratribus. **Qm̄ si inimicus exprobrasset mihi. **Sustinuissem vtiq̄. Et si is q̄ oderat me sup̄ me magna locutus fuisset. Id est p̄ sup̄biam mihi insultasset: magnificaret se sup̄ me min̄aret q̄cqd̄ possz. **Absconderem me vtiq̄ ab eo. Ab illo q̄ foris est: vbi te absconderis inter illos qui intus sunt. Nunc autem vide: si non aliud restat: nisi vt solitudinem queras. **Tu v̄o: inq̄: hō vnanimis dux meus ⁊ notus meus. Forte aliqū bonū p̄siliuz dedisti: forte aliquādo p̄cessisti me et salubre aliquid monuisti me: in ecclesia dei simul sumus. Tu v̄o homo vnanimis dux meus ⁊ notus meus. **Qui simul mecum dulces capiebas cibos. Qui sunt dulces tibi: non omēs qui assunt nouerunt: sed non amaricent qui nouerunt: vt possint illis qui adhuc nō nouerunt dicere: gustate ⁊ videte quoniam dulcis est dominus. Qui simul mecum dulces capiebas cibos. **In domo dei ambulauimus cum cōsensu. Un̄ ergo dissensio: Qui intus erat foris factus est. Ambulauit mecum in domo dei cum cōsensu: aliā domū erexit s; domuz dei. Quare illa reti-********************

Alia fra
ter non

Alia fra.
i maledixisset

Alia fra
i abscondissent
i foris

Alia lra. t. et.

eta ē: vbi ambulauim⁹ cū p̄sensu: Quare illa dextra ē: vbi dulces sūt capiebā⁹ cibos: **Veniāt mors sup illos: descēdāt ad infernū viuētes.** Quō replicauit ⁊ recolare nos fecit p̄mū illud scismatis initium: qm̄ in illo p̄mo p̄lo iudeorū qdam supbi se sepauerūt ⁊ extra sacrificare voluerunt: noua mors sup eos veit: Aperuit se terra ⁊ viuos absorbit. Veniat inqt̄ mors sup eos: ⁊ descēdant ad infernū viuētes. **Quid ē viuētes:** Sciētes qz peunt: ⁊ tñ p̄cūtes. Audi viuētes pire ⁊ absorberi hiatu terre: id ē deuorandē terrenarū cupiditatz absorberi. **Bicis hoi:** Quid pateris frat: **Fratres sum⁹:** vnū deū inuocam⁹: in vnū ch̄stū credim⁹: vnū euāgelium audimus: vnū psalmū cantam⁹: vnū amen respondem⁹: vnū alla resonamus: vnum pascē celebram⁹: **Quid tu foris es ⁊ ego int̄ sum:** Plerūqz angustat⁹ ⁊ p̄siderās q̄ vera dicant: reddat aut dñs maioribus n̄ris **Ergo viu⁹ perit:** Beinde addis ⁊ mones: saltē solū si sit malū segregatōis: cur adiūgis ⁊ rebaptisatōis: **Ascē in me qd̄ habes:** ⁊ si tu me odisti: ch̄sto i me parce. **Et h̄ eis malū plerūqz ⁊ maxie displicet.** Uere inqunt male fit: vtinā posset nō fieri. **Sz qd̄ facim⁹ de statutis maiorū n̄rorū:** Descēdant ad infernū viuētes. **Si mortu⁹ descēderes:** qd̄ ageres i ḡrares. **Cū vō scis malū esse qd̄ facis:** ⁊ tñ facis: nōne viu⁹ descēdis ad inferos: **Sz quare maxime ip̄os duces fr̄e hiatos absorbit viuos:** p̄lm̄ aut̄ illis p̄sentiētē e celo irruēs ignis absūpsit: **Propterea hāc penā cōmemorās psalm⁹ iste:** a p̄lo cepit: ⁊ ad duces p̄clust. **Veniāt mors super eos:** p̄pter illos dixit: super q̄s venit ignis de celo: ⁊ statū adiūxit. **Descēdāt ad infernū viuētes** p̄pter duces q̄s fr̄e hiat⁹ absorbit. **Nā quō descēderūt ad infernū viuētes de q̄bus dixerat:** Veniat mors super eos: **Si tā sup eos mors venerat:** quō viuū ad inferos descēdebāt: **Ergo a minoribus cepit:** ad maiores p̄clust. **Veniāt mors sup eos q̄ p̄senserūt ⁊ p̄secuti sunt.** **Quid illi duces ⁊ p̄ncipes:** Descēdāt ad infernū viuētes: qz ip̄i scripturas tractāt: ⁊ nouēnt bñ q̄tūdie legēdo quō ecclia catholica p̄ totum orbē terraz ita diffusā ē vt oīno cōtradictio oīs vacet: nec iueniri possit aliq̄d testimoniuū p̄ scismate eorū: nouerūt bñ: ideo ad inferos viuētes descēdūt: qz maluz qd̄ faciūt: malū eē nouēnt. **Illos aut̄ de diuina iracūdia ignis absūpsit.** **Studio enī cō-**

tentiōis accēsi: a duceb⁹ suis mal⁹ recedere noluerunt: veit sup ignē ignis: sup ardorē dissensiois ardor cōsūptiois: **Veniāt mors sup illos: ⁊ descēdāt ad infernū viuētes**

Alia lra. tnequitie thabitaculis

Quā neq̄tia in hospitijs eorū i medio eorū. In hospitijs vbi pegrināf ⁊ transeūt. Non enī h̄ sp̄ futuri sunt: ⁊ tñ p̄ animositate tp̄ali sic pugnāt. In hospitijs eorū iniq̄tas: in medio eorū iniq̄tas: nullū tā mediū eorū q̄ cor eorū. **Ergo ad deū exclamaui.** Corp⁹ ch̄sti ⁊ vnitas ch̄sti in angore: in tedio: in molestia: in p̄turbatione exercitatiois suc. **Ille vn⁹ hō:** in vno corpe posita vnitas cū tederet aīa ei⁹ exclamās a finib⁹ fr̄e. **A finib⁹ fr̄e ad te clamaui** iqt̄: cū angeref cor meū. **Ipe vn⁹:** si vnitas vn⁹: ⁊ ipe vn⁹: non i vno loco vn⁹: si a finibus terre clamat vn⁹. **Quō a finib⁹ fr̄e clamaret vn⁹:** nisi in mltis esset vnus: **Ergo ad dñm exclamaui.** Recte tu exclama ad dominū: noli ad donatū: ne tibi sit p̄ dño dominū: q̄ sub dño noluit esse p̄suul. **Ergo ad deū exclamaui.** **Et dñs exaudiuit me.** **Vespere mane et meridie narrabo et annuciabo et exaudiet voces meā.** **Euāgeliza tu:** noli tacere tu qd̄ accepisti. **Vespe de p̄teritis:** m̄ae de futurū meridie de sempit̄nis. **Id ad id qd̄ ait:** vespere p̄tinet qd̄ enarrat: ad id qd̄ ait: mane p̄tinet qd̄ annūciat: ad id qd̄ ait i meridie p̄tinet qd̄ exaudif vox ei⁹. **Finis enī in meridie est:** si inde nō declinat in occasuz. **In meridie enī lux excelsa ē:** splēdor sapie: feruor dilectionis. **Vespe ⁊ mane ⁊ meridie.** **Vespe dñs in cruce:** mane in resurrectione: meridie in ascēsiōe. **Enarrabo vespe patientiā moriētis:** annūciabo mane vitam resurrectionis: orabo vt exaudias meridie sedēs ad dexterā p̄ris: exaudiet vocē meā q̄ interpellat p̄ nob. **Quāta hui⁹ securitas:** q̄ta p̄solatio: q̄ta refectio. **A pusillanimitate ⁊ tēpestare q̄ malos:** q̄ iniq̄s: ⁊ forl ⁊ intus: ⁊ i his q̄ foris sūt cū fuisset int⁹. **Itaqz fr̄es mei q̄s i ip̄a p̄gregatōe parietū horuz videt̄ turbulētos:** supbos: sua q̄rētes: elatos: nō habētes zelū dei: castū: sanū: q̄tū: si mltū sibi tribuētēf: ad dissensionē patos: si occasionē nō inueniētēf: ip̄a ē palea dñi ce aree. **Hic illos paucos supbie vent⁹ excussit:** tota palea nō volabit: nisi cū ille i vltimo vētilabit. **Sz nos qd̄ nisi cū isto cātē:** cū isto orem⁹: cū isto plāgā⁹ ⁊ dicā⁹ securi. **Redimet in pace animā meam.** **Cōtra illos q̄ nō amāt pacē.** **In pace redi-**

Alia lra taurem

met aiam meā: qz cū his q̄ oderunt pacem
 erā pacific⁹. **Redimet in pace aiam meaz**
Ab his qui appropinquāt mibi.
 Nā ab ill⁹ q̄ lōge sunt a me: facilis causa ē.
 Nō me tā cito fallit q̄ dicit: veni idolū ado
 rare: multū a me lōge ē. Chistian⁹ es: chri
 stian⁹ inqt̄ ex ppiq̄ aduersaf: ppe ē. Redi
 met i pace aiam meā ab his q̄ appinquāt
 mibi. **Qm̄ inter mltos erant mecu.**
Quare dixit appropinquāt mibi: Quia in
 mltis erāt mecu. In h̄ vsu due snie occur
 runt. In mltis erāt mecu. Baptismum ha
 bebam⁹: vtriq̄ in eo erāt mecu. Euāgeliū
 vtriq̄ legebam⁹: erant in eo mecu. Festa
 martyriū celebrabam⁹: erāt ibi mecu. Pa
 sce solēnitatē frequētabam⁹: erant ibi me
 cum: sed non omnino mecum: In scisma
 te nō mecu: in heresi nō mecu: In multis
 mecu: in paucis nō mecu. S; in his pau
 cis in q̄bus nō mecu: nō eis psunt mltā in
 qb⁹ mecu. Etenī fres videte: q̄ mltā enar
 raut ap̄ls Paulus: vnū dixit: si defuerit:
 frustra sunt alia. Si liguis hoīm loquar z
 angeloz ait: si habeā oēm pbetia z oēm
 fidem z oēm sciam: si montes trāsseram: si
 distribuā oīa mea paupib⁹. si tradā corp⁹
 meum ita vt ardeat: q̄ multa enumerauit.
 His oib⁹ mltis desit vna caritas: illa nūe
 ro plā sunt: hec pondere maior ē. Ergo in
 oibus sacramētis mecu: in vna caritate si
 mecum: in mltis erant mecu. Rursus alio
 mō qm̄ in multis erāt mecu: qui se sepaue
 rant a me mecu erāt: nō in paucis s; in mul
 tis. Etenī p totū orbem terraz pauca sunt
 gn̄a: mltē sūt palee. Quid ḡ ait: In palea
 mecu erant: in tritico nō mecu erāt: z pro
 pinqt̄ palea tritico de vno semie exit: i vno
 agro radicat: vna pluuia nutrit: eūdē mes
 sorem patit: eandē trituratōz sustinet: ean
 dem ventilatōz expectat: nō i vnū horreū
 intrat. Quomā inter mltos erant mecum.
**Fraudiet me de⁹ z hūliabit il
 los: q̄ est añ secula.** Illi enī psumūt de
 quo nescio duce suo q̄ cepit heri: hūliabit
 illos q̄ est añ secla: qz et si ex tanto tpe chri
 stus n̄r de Maria v̄gine añ secla: tñ in p̄
 cipio erat v̄bū z verbū erat ap̄d deū z de⁹
 erat verbū. Hūliabit illos q̄ est ante secla
Nō enī est ill⁹ cōmutatio: De illis
 dico qb⁹ nō est cōmutatio. Hauerat aliq̄s
 pseueraturos: z in pseueratiōe sue neq̄te
 morituros. Eudem⁹ enī eos: z nō est ill⁹ cō
 mutatio. Qui sic moriunt in ip̄a puerfita
 te: in ip̄o scismate: non est ill⁹ cōmutatio.

Hūliavit illos de⁹: hūliavit illos in dam
 natione: qz erecti sunt in dissensioe. Non ē
 ill⁹ cōmutatio: qz non mutant in meli⁹: s; in
 peius: nec cū hic sint: nec in resurrectione.
 Oēs enī resurgem⁹: s; non omēs imutabi
 mur. Quare: Quia nō est illis cōmutatio
Et nō timuerūt deū. Fratres mei vnū
 remediū est: timeāt deū. deserant donatū.
 Bicus illos pisse in heresi: in scismate: z ne
 cesse est vt de⁹ retribuatur istis mal. Etenī
 in damnatōz: noli tibi blandiri v̄bis tuis:
 ne seq̄ris cecum ducē. Lecus aut̄ cecū du
 cens sil⁹ in foueam cadūt. Quid ad me ait.
 Quō heri vixi: sic z hodie. Parentes mei
 qd̄ fuerūt h̄ z ego. Nō times deū: habe ti
 more dei. Cogita qz ista oīa vera sūt q̄ le
 gūtur: qz est fides christi q̄ falli non potest.
 Qñ in heresi remanebit ad tantā euiden
 tiam sancte catholice: quā diffudit deus p
 orbem terrarū: quā añq̄ diffūderet promi
 sit: p̄nunciavit: sic exhibuit vt p̄misit. Er
 go caueāt z obfuent q̄ non timent deum.
Extendit manū suā in retribuēdo.
Polluerūt testamētū ei⁹: Lege te
 stamētū qd̄ polluerūt. In semine tuo bñ
 dicent omēs gentes. Polluerūt testamen
 tum eius. Tu contra ista verba testatoris
 quid dicis: Africa sola istam gr̄az meruit
 sancti Bonati: in ip̄o remansit eccla chri
 sti: Sic saltem eccliam Bonati: q̄re adiun
 gis christi: de quo dictuz est: In semie tuo
 bñ dicent omnes gentes. Post donatum
 vis ire: pone christuz: z sic recede. Videte
 ḡ quid sequit: Polluerūt testamētū eius.
 Qd̄ testamētū: Abrae dicte sunt p̄missio
 nes z semī eius. Ap̄lus dicit fres: tñ hoīs
 testamētū confirmatū nēo irrituz fac: aut
 supordinat. Abrae dicte sunt p̄missiones
 z semini eius. Nō dicit z semib⁹ tāq̄ i ml
 tis: s; tanq̄ in vno: z semini tuo qd̄ est chri
 stus. In h̄ ḡ christo qd̄ p̄missuz ē testamē
 tum: In semie tuo bñ dicent oēs gētes. Tu
 q̄ dimisisti vnitatē oīm gētū z i p̄te remāsi
 sti: polluisti testamētū ei⁹. Quid tibi ḡ pu
 git: Et exterminareris: vt ab hereditate
 separeris. de ira dei ē. Attēde enī qd̄ seq̄t:
**Polluerūt testamētū ei⁹. Diuisi sunt p̄
 iravultus ei⁹:** Quid expectatis: q̄ maio
 re nota ostendant heretici: Diuisi sunt p̄
 ira vultus eius. **Et appropinquavit
 cor illi⁹.** Cui⁹ intelligim⁹: nisi cui⁹ ira diui
 si sunt: Quō appropiq̄uit cor illi⁹: Et itel
 ligā volūtate illi⁹. Etenī heretici exerta ē ca
 tholica: z ex his q̄ male sentiūt p̄bati sūt q̄

Alia lra. non habet

Alia lra. t̄ contrariū t̄ nate runt

Alia lra. tab

bñ sentiūt. **M**ulta enī latebāt in scripturā
 z cū p̄cisi essent heretici: q̄stionib⁹ agitaue-
 runt eccliam dei. **A**pta sunt q̄ latebāt: z in-
 tellecta est volūtas dei. **I**nde dicit in alio
 psalmo: **C**ongregatio tauroꝝ inf̄ vaccas
 pp̄loꝝ: vt excludant̄ hi q̄ probati sunt argē-
 to. **E**xcludāt enī dixit: emineāt: appareāt.
Unde dicunt̄ z in arte argentaria excluso-
 res: id est ex q̄dam cōfusione masse ad sue
 forme exp̄ssores. **E**rgo multi q̄ optime pos-
 sunt scripturas dinoscere z p̄tractare late-
 bant in pp̄lo dei: nec asserebāt solutionem
 q̄stionum difficilium cū calūniator nullus
 instaret. **N**unq̄d enī p̄fecte de trinitate tra-
 ctatum ē: añq̄ oblatrarēt arriani: **N**unq̄d
 p̄fecte de penitentia tractatū est añq̄ obs-
 terent nouaciani: **S**ic nō p̄fecte de bap-
 timate tractatū est añq̄ p̄tradicerēt foris po-
 siti rebaptisatores. **N**ec de ip̄a vnitāte chri-
 sti enucleate dicta erāt q̄ dicta sunt: nisi po-
 stea q̄ sepatio illa vrgere cepit fratres ifir-
 mos: vt iam illi q̄ nouerant h̄ tractare atq̄
 dissoluere: ne p̄irent infirmi sollicitati que-
 stionibus impioꝝ: s̄monibus z disputatio-
 nibus suis obscura legis in publicū dedu-
 cerent. **E**rgo illi diuisi sunt p̄ ira vult⁹ ei⁹:
 z nobis ad intelligendū appropinquat cor
 eius. **I**taq̄ intelligite illud quod i psalmo
 alio comēmorauit: **C**ongregatio tauroꝝ:
 id est: sup̄borū cornupetaz inf̄ vaccas po-
 puloꝝ. **Q**uas dixit vaccas: **A**imas sedu-
 ctibiles. **U**t q̄d hoc: **U**t excludant̄ hi: id ē
 appareāt q̄ latebāt: q̄ p̄bati sunt argento.
Quid est argento: **E**loq̄a dñi eloq̄a casta:
 argētū igne examinatū: p̄babile terre pur-
 gatum septies tm̄. **H**unc sensum obscurū
 videte quēadmodū i luce excludat apls:
Oportet inq̄t hereses esse: vt p̄bati mani-
 festi fiāt inf̄ vos. **Q**uid est p̄bati: **P**roba-
 ti argento: p̄bati eloquio. **Q**uid est mani-
 festi fiāt: **E**xcludat. **Q**uare h̄: **P**rop̄ he-
 reticos. **Q**uid ē p̄pter hereticos: **P**rop̄
 congregatiōz tauroꝝ inter vaccas popu-
 loꝝ. **S**ic q̄ z hi diuisi sunt p̄ ira vult⁹ ei⁹: z
 a p̄p̄iāuit cor illi⁹. **M**olliti sūt s̄mo-
 nes ei⁹ sup̄ oleū: z ipsi sunt iacula.
Quedā enī in scripturis dura videbantur
 cum obscura essent: exposita mollita sunt.
Nā z p̄ma heresis in discipul̄ christi velut
 ad duriciā s̄monis ip̄ius facta est. **C**ū enī
 diceret: **N**isi q̄s māducauerit carnē meā z
 biberit sanguinē meū: non habebit vitā in
 se: illi nō intelligentes dixerūt ad inuicem:
Durus est hic sermo: q̄s potest eū audire:

Dicētes qz durus est s̄mo hic: sepauerūt
 se ab illo: remāsit cū illis duodeci. **C**um ei
 suggestissent illos in s̄mone eius fuisse scā-
 dalizatos: nunq̄d z vos inq̄t vultis abire:
Et **P**etrus: **V**erbū vite eterne habes ad
 quem ibim⁹: **I**ntendite obsecramus vos:
 z paruuli discite pietatē. **N**unq̄d iam **P**e-
 trus intelligebat secretū illi⁹ s̄monis dñi:
Nondū intelligebat: sed bona esse v̄ba q̄
 non intelligebat: pie credebat. **E**rgo si du-
 rus est s̄mo: z nondū intellectus est: dur⁹
 fit impio: vbi aut̄ pietate molliat: qz quan-
 doq̄ soluet: z fit tibi oleum: z vsq̄ ad ossa
 penetrabit. **P**roinde tāq̄ ip̄e **P**etr⁹ post
 illā duriciā sicut putabāt s̄monis dñi scan-
 dalizatus etiā h̄ diceret: **V**erbū vite eterne
 habes: ad quē ibim⁹: ita **B**iecit. **F**acta i
 dño curam tuam: et ip̄e te enutriet
Paruulus es: nondum intelligis secreta
 v̄boꝝ. **F**orte tibi panis latz: z adhuc lacte
 nutriendus es: noli irasci vberibus: ip̄a te
 idoneū reddent ad mēsam: cui mō minus
 idoneus es. **E**cce p̄ diuisionē hereticorū
 multa dura mollita sunt: s̄mones illi⁹ du-
 ri: molliti sunt sup̄ oleum: z ipsi sunt iacula.
Armauerūt euāgelizantes: z ipsi sermones
 dirigunt̄ in pectora quozūq̄ audientium
 ab instātib⁹ opportune z importune. **M**ul-
 tis s̄monibus: ill⁹ verbis tanq̄ sagittis cor-
 da hoīm ad amorem pacis figunt̄. **B**uri-
 erant: molles facti sunt: molliti nō v̄tutem
 amiserunt: s̄ in iacula p̄uersi sunt. **M**olliti
 sunt s̄mones eius sup̄ oleū: z ipsi molliti ser-
 mones: ipsi sunt iacula. **S**ed tu nōdum for-
 te idoneus es q̄ armeris his iacul⁹: z non-
 dum tibi eluxit q̄d in s̄mone forte obscurū
 est z durū. **F**acta in dño curam tuā z ip̄e
 te enutriet. **I**n dño iacta. **E**cce vis te iacta-
 re in dñm: nemo se sup̄dat p̄ dño. **F**acta
 in dño curam tuā. **U**ide quēadmodū ma-
 gnus ille miles christi in se curā paruuloꝝ
 iactari noluit. **N**unq̄d **P**aulus p̄ vobis
 crucifixus est: aut in noīe **P**auli baptizati
 estis: **Q**uid eis aliud dicebat: nisi iactate i
 dño curaz v̄ram: z ip̄e vos enutriet. **N**ō
 aut̄ vult paruulus iactare curaz suā in dño:
 z occurrit nescio quis: z dicit: ego excipio.
Tāq̄ nauis fluctuanti occurrit z dicit: ego
 excipio. **R**espōdet tu: portū q̄ro nō sarti.
Facta in dño curaz tuā z ip̄e te enutriet: et
 vide qz portus te excipiet. **N**ō dabit
 in eternum fluctuationes iusto. **V**i-
 deris fluctuari in mari isto: s̄ excipit te por-
 tus: tu tātū añq̄ itres i portū ab anchora

Alia lra.
 i sup̄ dñm.

noli abrumpi. Fluctuat nauis i anchoris: s̄ nō longe a terra p̄icit: nec in eternū fluctuabit: et si ad tempus fluctuat. Etenī ad fluctuationē ptinent verba supiora: cōtristatus sum in exercitatiōe mea: et cōturbatus: expectabā eum qui me saluū faceret a pusillanimitate et tempestate. Fluctuās loquit: s̄ nō in eternū fluctuabit. Anchora ligat: anchora spes ei⁹ est. Nō dabit in eternū fluctuationē iusto. Illis autē qd: **¶ Tu vo deus deduces eos in puteum corruptiōis.** Puteus corruptiōis: tenebre sūt i bmersiōis. Beduces eos inq̄t i puteū corruptiōis: qz cecus cecū ducens: ambo in foueā cadūt. Beducit illos deus in puteum corruptiōis: nō q̄ ip̄e sit auctor culpe ip̄oz: s̄ q̄ ip̄e sit iudex iniq̄tatū eozū. Tradidit em̄ eos de⁹ in ꝑcupiscētias cordis eoz. Amauerūt em̄ tenebras et nō lucem: dilexerūt cecitatē et nō visionē. Nam ecce dñs Iesus eluxit vniuerso mūdo: canct̄ i vnitae cū toto mūdo. Nō em̄ est q̄ se abscondat a calore illi⁹. Illi autē traducetes a toto ad ptē: a corpe ad vulnus: a vita ad ꝑcisionē: qd passuri sūt nisi in puteū corruptiōis ituri. **¶ Viri sanguinū et doloſitatis:** Viros sanguinum ꝑpter interfectiōes dicit: atqz vtinā corporales et non spūales. Sanguis em̄ de carne exiens videt et horret. Quis videt sanguinē cordis i rebaptizato. Ille mortis alios oculos q̄ runt: q̄qz et de istis mortib⁹ visibilib⁹ nō q̄ escāt armati vbiqz circūcellidēs. Et si istas visibiles mortis attendam⁹: viri sanguinū sūt. Attēde armatū si vir pacis ē: et nō sanguinis. Si fustem saltem solum ferret: fert fundibulū: fert securum: fert lapides: fert lāceas. Et ista portātes vbiqz q̄ possūt euagant: sanguinē innocentū sicut. Ergo et de istis visibilib⁹ mortib⁹ sūt viri sanguinū. Et de illis dicam⁹ vtinā solas visibiles facerēt et aias nō perimerēt. Isti sūt viri sanguinū et doloſitati: ne putent qz nos male: sic intelligim⁹ viros sanguinū q̄ aias occidūt: ip̄i maximianistas suos sic intellexerūt. Nā cū eos damnarēt: in ip̄a sentētia ꝑciliij sui ista v̄ba posuerūt. Veloces pedes eoz ad effundendū sanguinē annūciatoz: ꝑtribulatio et calamitas in v̄ijs eoz: et viā pacis nō cognouerūt. Hoc de maximianistis dixerūt. Quero autē ego ab eis qm̄ maximianiste fuderint corpis sanguinē: nō qz et ip̄i nō fuderint: si esset talis multitudo q̄ fuderet: sed ꝑpter timiditātē paucitatis sue ma-

gis ab eis passi sūt aliqd: q̄ ip̄i tale aliqd aliqñ fecerūt. Ergo interrogo Bonatistā et dico: In ꝑcilio tuo posuisti d̄ maximianistz veloces pedes eoz ad effundendū sanguinē. Unū mihi date quē digito leserint maximianiste. Quid mihi aliud respōsur⁹ est: nisi qd̄ ego dico: Qui se separauerūt a bonitate: et aias seducēdo interimūt: spūaliter nō carnaliter sanguinem fundūt. Optime exposuisti: sed i expositiōe tua cognosce facta tua. Viri sanguinum et doloſitatis. In fraude doloſitas: in simulatione: in seductione. Quid ḡ illi ip̄i qui diuisi sūt ꝑ ira vultus eius: Ip̄i sūt viri sanguinū et doloſitatis. Sed quid de illis ait: **¶ Nō dimidiabūt dies suos.** Quid ē nō dimidiabūt dies suos: Nō ꝑficiūt quātū putāt: intra temp⁹ qd̄ sperāt ꝑibūt. Ip̄se ē em̄ ꝑdit ille: de quo dictū est: In dimidio dierū ei⁹ derelinquet eū: et in nouissimis suis erit insipies. ꝑficiūt: sed ad temp⁹. Quid. n. aut aplūs: **¶ Maligni aut homines et seductores ꝑficiūt in penis: ip̄i errantes: et alios i errozē mittēt.** Cecus aut cecū ducens: sicut in foueā cadunt. Merito cadūt in puteū corruptiōis. Quid ergo ait: ꝑficiūt in penis: nō tamē diu. Nā pauloante dixit: s̄ vltra nō ꝑficiūt: hoc ē: nō dimidiabūt dies suos. Sequat aplūs et dicat ḡre: **¶ Bemētia em̄ eoz manifesta erit omib⁹: sicut et illo rū sūt.** Viri sanguinū et doloſitatis: nō dimidiabūt dies suos. **¶ Ego aut in te speravi dñe.** Merito aut illi nō dimidiabūt dies suos: qz in homines sperauerunt. Ego aut a diebus ꝑpalib⁹ ꝑueni ad diē eternū. Quare: Quia in te speravi dñe.

¶ Explicit Tractat⁹ de ꝑs. LIII.

Incipit Tractatus de ꝑs. LV.

¶ Sicut aliquā domū intraturi: cui⁹ sit et ad quē ptineat in titulo inscribitur: ne forte si importune irruamus q̄ nō oportet: neqz rursus timiditate reuocemur ab eo quo oportet intrare. Tāqz ergo si legerim⁹: hec ꝑdia illi⁹ aut illius: ita in supliminari psalmi hui⁹ habemus inscriptū. **¶ In fine ꝑ populo q̄ a sanctis lōge fact⁹: ip̄i David i tituli inscriptiōez cū tenuerūt eū allophi li in geth.** Agnoscam⁹ q̄ ꝑplm̄ qui longe factus ē a sanctis i tituli inscriptiōe: ptinet em̄ hoc ad ip̄m David: quē iā nostis intelligere spūaliter. Neqz em̄ ꝑmēdat nobis nisi ille de quo dictū est: **¶ Fins legis christ⁹ ad iusticiā oi credenti.** Ergo in fine cū audis:

Alia lra.
interitus.

Alia lra.
dolosi.